

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 15 kwietnia 2026 roku

Sprawa: Interpelacja Pośta Janusza Kowalskiego w sprawie funkcjonowania podatku akcyzowego w Polsce
Znak sprawy: PAD2.054.2.2026
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Pan Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 16159 z dnia 30 marca 2026 r. Pośta na Sejm Pana Janusza Kowalskiego w sprawie funkcjonowania podatku akcyzowego w Polsce, uprzejmie informuję, co następuje.

Podatek akcyzowy jest podatkiem pośrednim, zharmonizowanym na poziomie Unii Europejskiej (UE). Harmonizacja obejmuje ogólne zasady opodatkowania oraz przepisy dotyczące struktury i stawek podatku akcyzowego dla określonych wyrobów akcyzowych tzw. zharmonizowanych. Celem harmonizacji jest zapewnienie właściwego funkcjonowania rynku unijnego oraz uniknięcie zakłóceń w handlu pomiędzy państwami członkowskimi.

Podstawowe zasady dotyczące podatku akcyzowego uregulowane są w dyrektywach unijnych, które podlegają implementacji do prawa krajowego. W zakresie podatku akcyzowego podstawową dyrektywą jest tzw. dyrektywa horyzontalna¹, która określa rodzaje wyrobów akcyzowych podlegających harmonizacji, ujednoczone zasady opodatkowania (w tym m.in. warunki wymagalności podatku akcyzowego, określenie przedmiotu opodatkowania, momentu i miejsca powstania obowiązku podatkowego, osób zobowiązanych do zapłaty podatku), zasady produkcji i magazynowania oraz procedury przemieszczania wyrobów akcyzowych. Zgodnie z tą dyrektywą do wyrobów akcyzowych, które podlegają zharmonizowanemu podatkowi akcyzowemu, zalicza się:

¹ Dyrektywa Rady (UE) 2020/262 z dnia 19 grudnia 2019 r. ustanawiająca ogólne zasady dotyczące podatku akcyzowego (przekształcenie) (Dz. Urz. UE L 58, str. 4), tekst dyrektywy dostępny jest tutaj: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/ALL/?uri=CELEX:32020L0262>

- 1) wyroby energetyczne i energię elektryczną, objęte dyrektywą 2003/96/WE²;
- 2) alkohol i napoje alkoholowe, objęte dyrektywami 92/83/EWG i 92/84/EWG³;
- 3) wyroby tytoniowe objęte dyrektywą 2011/64/UE⁴.

Ponadto państwa członkowskie mają możliwość objęcia podatkiem akcyzowym na podstawie przepisów krajowych innych wyrobów tzw. niezharmonizowanych, pod warunkiem, że nie spowoduje to zwiększenia formalności przy przekraczaniu granic w ramach wymiany handlowej pomiędzy państwami członkowskimi. W Polsce za wyroby akcyzowe niezharmonizowane uznaje się przykładowo oleje smarowe, susz tytoniowy, płyn do papierosów elektronicznych, wyroby nowatorskie. Dodatkowo w Polsce opodatkowane podatkiem akcyzowym są samochody osobowe.

Oprócz dyrektywy horyzontalnej należy zwrócić uwagę na wymienione wyżej dyrektywy odnoszące się do poszczególnych grup wyrobów akcyzowych zharmonizowanych. Dyrektywy te określają na poziomie unijnym m.in. definicje, strukturę i minimalne stawki podatku akcyzowego dla tych wyrobów, przy czym państwa członkowskie mogą ustalić i stosować w oparciu o własną politykę fiskalną wyższe stawki krajowe.

W świetle powyższego, w przypadku wyrobów akcyzowych takich jak wyroby energetyczne (w tym paliwa), napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe nie jest możliwe ograniczenie katalogu wyrobów objętych podatkiem akcyzowym, również tych, dla których wpływy budżetowe są relatywnie niskie. Stąd resort finansów nie rozważa ograniczenia katalogu wyrobów objętych opodatkowaniem akcyzą.

W kwestii poruszonego zagadnienia dotyczącego wprowadzenia jednolitego mechanizmu ustalania stawek akcyzy na wyroby opodatkowane akcyzą wskazać należy, że stawki akcyzy w zależności od rodzaju tego wyrobu wyrażane są jako:

- stawki kwotowe – określone w konkretnej kwocie na jednostkę wyrobu (np. zł/hl, zł/1000 sztuk, zł/kg),
- stawki procentowe (ad valorem) – określone jako procent wartości wyrobu (np. procent maksymalnej ceny detalicznej).
- stawki mieszane (kwotowo-procentowe) – będące połączeniem stawki kwotowej i procentowej (np. kwota za jednostkę + procent od wartości).

Zróżnicowanie stawek akcyzy na wyroby akcyzowe wynika z:

- właściwości i charakteru wyrobów akcyzowych (np. alkohol, wyroby tytoniowe, paliwa),
- przeznaczenia i sposobu użycia wyrobów akcyzowych (np. jako paliwo silnikowe lub paliwo opałowe),
- oddziaływania na zdrowie ludzi i stopnia społecznej szkodliwości.

² Dyrektywa Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej (Dz. Urz. UE L Nr 283, str. 51), tekst dyrektywy dostępny jest tutaj: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02003L0096-20230110>

³ Dyrektywa Rady 92/83/WE z dnia 19 października 1992 r. w sprawie harmonizacji struktury podatków akcyzowych od alkoholu i napojów alkoholowych (Dz. Urz. L Nr 316, str. 21) i dyrektywa Rady 92/84/EWG z dnia 19 października 1992 r. w sprawie zbliżenia stawek podatku akcyzowego dla alkoholu i napojów alkoholowych (Dz. Urz. UE L Nr 316, str. 29), tekst dyrektywy dostępny jest tutaj: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/1992/84/oj>

⁴ Dyrektywa Rady 2011/64/UE z dnia 21 czerwca 2011 r. w sprawie struktury oraz stawek akcyzy stosowanych do wyrobów tytoniowych (Dz. Urz. UE L Nr 176, str. 24), tekst dyrektywy dostępny jest tutaj: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32011L0064>

Powyżej wskazane powody nie pozwalają na wprowadzenie zaproponowanego w interpelacji jednolitego mechanizmu ustalania stawek akcyzy na wyroby akcyzowe.

Poruszona w interpelacji kwestia elastyczności cenowej popytu dla wyrobów akcyzowych podlega analizom. Przed zmianą stawek podatku akcyzowego wprowadzanych np. ustawą z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz ustawy o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2313) oraz ustawą z dnia 18 października 2024 r. o zmianie ustawy o podatku akcyzowym (Dz. U. poz. 1681) przedmiotem analiz była elastyczność cenowa popytu dla wyrobów akcyzowych, co znalazło swoje odzwierciedlenie w Ocenie Skutków Regulacji (OSR) do ww. ustaw. W dokumencie tym wskazano, że podwyższenie stawek akcyzy na napoje alkoholowe ma przede wszystkim na celu ograniczenie dostępności cenowej i zmniejszenie spożycia używek. Zmiany stawek ww. wyrobów miały również zniwelować skutki inflacji, jaka w najbliższych latach prowadziłaby stopniowo do relatywnego spadku cen używek w stosunku do cen innych wyrobów.

Dokumenty OSR jako załączniki do procedowanych projektów ustaw dostępne są na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Legislacja/Rządowy Proces Legislacyjny.

W odniesieniu do pytania dotyczącego aktualnych szacunków resortu finansów dotyczących szarej strefy w obszarze wyrobów akcyzowych należy wskazać, że w tym zakresie prowadzone są analizy i wiele szczegółowych wskaźników sektorowych wciąż podlega weryfikacji, jednakże proces należy uznać jeszcze za niezakończony. Tym samym aktualnie brak jest dostępu do pełnych danych dotyczących szarej strefy w odniesieniu do wnioskowanego zakresu. Wyroby akcyzowe, ze względu na wysokie obciążenia podatkowe, charakteryzują się podwyższonym ryzykiem występowania oszustw podatkowych oraz prób unikania opodatkowania. Minimalizowaniu występowania tych zagrożeń służą np. przepisy dotyczące składu podatkowego, zabezpieczeń akcyzowych, czy określające zasady przemieszczania wyrobów akcyzowych na obszarze kraju oraz w ramach wspólnego rynku UE. Ważnym narzędziem identyfikacji przypadków łamania oraz obchodzenia przepisów w zakresie podatku akcyzowego są kontrole przeprowadzane przez organy Krajowej Administracji Skarbowej (KAS). Poza tym stosowanie przepisów w zakresie podatku akcyzowego wspomagają narzędzia oraz systemy informatyczne, takie jak Centralny Rejestr Podmiotów Akcyzowych (CRPA), System Przemieszczania oraz Nadzoru Wyrobów Akcyzowych (EMCS), System Elektronicznego Nadzoru Transportu (SENT) oraz unijny System Wymiany Informacjami (SEED).

Podatek akcyzowy jest ważnym narzędziem używanym do kształtowania polityki fiskalnej państwa. Charakter wyrobów akcyzowych w dużym stopniu determinuje zarówno strukturę, jak i wysokość stawek akcyzowych. Kształtując przepisy w tym zakresie, bierze się pod uwagę szereg elementów należących do innych, niż fiskalna, polityk państwa – np. z zakresu ochrony zdrowia, bezpieczeństwa czy ochrony środowiska.

Natomiast w obszarze zadań realizowanych przez KAS opracowywane są Strategie Działania (ostatnie na lata 2026-2028) obejmujące obszar planowanych działań na szczeblu krajowym i regionalnym, a także działania doraźne, skierowane na konkretne wyroby akcyzowe. Zadania przyjęte w Strategiach są realizowane przez nadzorowane organy KAS poprzez podjęcie kontroli lub przeprowadzenie czynności analitycznych.

Oprócz tego, w celu zwiększenia efektywności poboru akcyzy, w KAS planowane są operacje kontrolne ukierunkowane na wykrywanie nieprawidłowości w obrocie wyrobami akcyzowymi.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Jarosław Neneman
Podsekretarz Stanu

w Ministerstwie Finansów